

[Wilhelm]

I ikke aftage det, er vi selvfølgelig frit stillet til at sælge til Tyskland, til Holland, til England, eller hvor man nu kan komme af med det. Tilsvarende for olien.

Ministeren påstår, at han har garantier imod dette. Vi vil gerne vide, hvor de garantier ligger. Det er helt centralt for den energipolitiske langtidspanlægning, og det er et meget vigtigt element i vores kritik af koncessionen, at der ligger den indbyggede motivering for DUC til at tømme olien og gassen inden år 2012. Jeg har ikke set skygge af noget, der kan forhindre det. Der er ikke skygge af noget i regeringens oplæg, som tager sigte på at forhindre det, tager sigte på, at det er staten, der bestemmer udvindings takten. Ministeren påstår blankt, at det har man altså mulighed for. Det ligger ikke i gaskontrakten eller i de hidtidige koncessionsforhold, så vidt jeg har kunnet læse dem.

(Kort bemærkning).

Maisted (FP):

Jeg fik et noget tåget svar, der ikke havde noget at gøre med det problem, der blev rejst før. Det, der blev spurgt om, var, om det ikke var en forbedring af de valutariske forhold for Danmark, at vi havde en virksomhed, der var importkonkurrerende med udenlandske virksomheder. Det er da selvklart, at disse virksomheder betyder en forbedring af de valutariske forhold, under den forudsætning, ligesom alle andre danske virksomheder arbejder under, at det kan betale sig at investere i det danske samfund, og at der er et fornuftigt klima for dansk erhvervsliv. Så det, ministeren stod op og sagde før, er det rene sludder, for det gælder selvfølgelig for en hvilken som helst dansk virksomhed. Hvis betingelserne er i orden, konkurrerer A. P. Møller som importkonkurrerende virksomhed imod en import af olie, som vi skal betale i fremmed valuta, og hvis forholdene er i orden, bliver pengene selvfølgelig her i landet, og DUC er et dansk firma i denne forstand.

Energiministeren (Poul Nielson):

To bemærkninger til hr. Wilhelm. Det, som jeg anfægtede i forbindelse med talen om udtømning af den danske undergrunds energiressourcer inden 2012, blev sagt fra min side på baggrund af generelle betragt-

ninger fra et par ordførere om, at det var det, de var ude på, og det, jeg siger dertil, er, at det næppe er fysisk muligt at gøre det, allerede af den grund at efterforskningen jo kun har været så forholdsvis sporadisk på dansk område indtil nu, og at det tager et vist åremål at udtømme det.

Hvis vi regner baglæns, tager det 20 år at udtømme et felt eller noget i den stil, så skal man have udviklet feltet, det tager også nogle år, og så skal man først have fundet det; det er altså for mig at se ikke det afgørende problem. Det afgørende problem er – i det omfang der produceres – at det sker på vilkår, der er acceptable for samfundet, men endnu mere væsentligt er det, at vi får en hurtigere og mere pålidelig kortlægning af, hvad vi har af energiressourcer. Det er det, der er det afgørende for os.

Til allersidst. Hr. Wilhelm var inde på nogle konkluderende betragtninger om, hvad der har været sagt og ikke sagt fra min side om ekspropriationsspørgsmålet. Dér vil jeg erindre om – selv om det ikke skulle være nødvendigt – at det, jeg faktisk har sagt, er, at en direkte og altdækkende ekspropriation af energiressourcerne i den danske undergrund således er et skridt, der ikke er inddraget i de aktuelle forhandlinger med bevilningshaverne.

Så sagde jeg lidt senere, at det efter min opfattelse ikke ville tjene noget praktisk formål i den øjeblikkelige situation at inddrage sig i en teoretisk diskussion om eventuelle fordele og ulemper ved en altdækkende ekspropriation af enerettighederne i henhold til bevillingen af 8. juni 1962 med senere ændringer. Det er det, vi står for.

Hermed sluttede forespørgslen.

Formanden:

Jeg skal her udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 14.00.

Mødet udsat kl. 12.57

Mødet genoptaget kl. 14.00

Den næste sag på dagsordenen var:

2) **Forespørgsel til energiministeren:**

Forespørgsel af Maisted (FP):

»Ministeren bedes redegøre for D.O.N.G.s første olie køb, D.O.N.G.s oplæg til finansiering af det danske naturgasprojekt, D.O.N.G.s ledelsesproblemer samt de personalemæssige konsekvenser, naturgasprojektet medfører.«

(Forespørgsel nr. 2. Anmeldt 8/10 80. Fremme af forespørgslen vedtaget 10/10 80).

Forhandling

Maisted (FP):

Ja, når jeg har stillet denne forespørgsel, skyldes det den uro, der har været i sommerens løb om forhold i direktionen og i D.O.N.G.s ledelse og om de første olie køb, der jo har vist sig at være en rigtig skidt forretning for Danmark, plus de problemer, der er med naturgas, altså problemer på områder, hvor vi har fået statsstyring af energien.

Energiministeren (Poul Nielson):

Jeg vil først sige noget om olie købet.

I de senere år har det internationale olie markedes struktur ændret sig, sådan at en stadig større del af den internationale olie handel foregår på basis af direkte stat til stat handel mellem olieproducerende og olieforbrugende lande. Samtidig er de multinationale selskabers andel af det internationale olie marked faldet fra ca. 80 pct. til ca. 40 pct., og det, der for os nu er reelt interessant, er, at denne udvikling fortsætter.

Det er baggrunden for, at regeringen i slutningen af 1979 besluttede at engagere sig direkte i olieforsyningen ved at lade D.O.N.G. A/S indgå aftaler om olie køb med olieselskaberne i de olieproducerende lande. Gennem direkte deltagelse i olieforsyningen kan staten yde et væsentligt bidrag til, at der også under de ændrede vilkår kan sikres stabile forsyninger af olie til det danske samfund på et så økonomisk grundlag som muligt.

I en række industrilandene drog man på et tidligt tidspunkt konsekvensen af udviklingen ved at lade staten deltage direkte i olieforsyningen. Også i Danmark var man tidligt klar over, at statslig deltagelse i olieforsyningen kunne blive nødvendig. Allerede i 1973 afsattes derfor på finansloven en garantiramme på 200 mill. kr. til D.O.N.G. A/S i forbindelse

se med statslige olie køb. Det er altså ikke en ny idé. Det er denne garantiramme, der bl. a. i lyset af den mellemliggende stigning i oliepriserne blev udvidet til 1 mia kr. i foråret i år. Udviklingen på oliemarkedet efter Iran krisen i 1979 aktualiserede overvejelserne omkring eventuel statslig deltagelse i olieforsyningen.

For hurtigt at få tilvejebragt de nødvendige arrangementer til sikring af afsætning og distribution af den indkøbte olie blev der derfor den 19. december 1979 indgået en samarbejdsaftale med olieselskabet Danmark a.m.b.a. og OK Olie A/S. Denne aftale er senere tiltrådt af 9 øvrige olieselskaber.

Efter aftalen arrangerer D.O.N.G. indkøb og transport af råolien. Aftalen åbner også mulighed for, at D.O.N.G. drager omsorg for raffinering af indkøbt råolie, mens distribution og salg af de fremkomne olieprodukter varetages af de selskaber, der deltager i aftalen. Et led i aftalen med olieselskaberne er, at disse betaler et tillæg på 2 pct. til D.O.N.G. af de fakturerede ydelser. Dette tillæg må ses i forhold til, at D.O.N.G. med sine mangeartede kontrakter om råolielevering, transport og raffinering m. v. nødvendigvis må have dækning for de risici, der aldrig kan elimineres helt ved et så kompliceret arrangement af økonomiske forpligtelser. I denne forbindelse bør det nævnes, at de deltagende olieselskaber ikke hæfter solidarisk med hensyn til aftageforpligtelserne.

I medfør af aftalen af 20. april 1980 mellem D.O.N.G. og Petromin skal der leveres 1 mill. t råolie på årsbasis indtil udgangen af 1982. Det er aftalt med deltagerne i aftalen af 19. december 1979, hvorledes produkterne fra den indkøbte olie fordeles. Følgende selskaber er med i fordelingen: Gulf Oil med 25 pct., Dansk Shell 20 pct., Dansk Esso 17½ pct., Olieselskabet Danmark 12½ pct., BP 12½ pct., UNO-X 5 pct., Norsk Hydro, Værkernes Indkøbskontor og Kommunernes Kulkontor med 2½ pct. Der er, som også tidligere oplyst i folketinget, indgået aftale om hjemtransport af den indkøbte råolie med Shell International Petroleum Co., der var billigst blandt de fire selskaber, der afgav tilbud.

Det er endvidere aftalt, at olien raffineres på de tre danske raffinaderier, således at Esso og Shell hver raffinerer deres andel i Ka-

[Energiministeren]

lundborg og Fredericia, mens resten raffineres på Gulfraffineriet på Stignæs.

Den saudi-arabiske olie kommer hjem i månedlige laster på ca. 83.000 t. De første to laster er ankommet til Stignæs den 13. august 1980 og den 10. september 1980, og den tredje last ankom til Essoraffineriet i Kalundborg den 6. oktober 1980. Olien sælges af Petromin i henhold til den til enhver tid gældende officielle listepris. Fra 1. august 1980 er denne pris for den i kontrakten aftalte blanding af olie kvaliteter fastsat til ca. 30 dollars pr. td.

Det tjener til illustration af arrangementets økonomiske hensigtsmæssighed, at der blandt de olieselskaber, som deltager i samarbejdet med D.O.N.G. A/S ifølge en aftale af 19. december 1979, består en fortsat usvækket interesse for gennemførelsen af handler, der er under forberedelse med en række andre lande, og som kan være af tilsvarende karakter.

Det er fra forskellig side blevet anført, at de to første olielaster kunne have været skaffet billigere over markedet i Rotterdam. Vi har også fremlagt tal, som viser marginale forskelle i så henseende i forhold til det, der er totalprisen. Skulle den tredje last have været anskaffet over markedet i Rotterdam, ville prisen være blevet omtrent den samme som kontraktprisen, sådan som D.O.N.G. har købt olien og fået den hjem, når de forskellige omkostninger tages i betragtning.

Men indgåelsen af aftalen med Saudi-Arabien må imidlertid ses som et led i bestræbelserne på at etablere et stabilt og langsigtet samarbejde med de olieproducerende lande. Værdien af kontrakten, de forsynings- og prisstabilitetsmæssige fordele kan derfor ikke bedømmes ved en kortsigtet sammenligning af kontraktprisen med priserne på spotmarkedet. De seneste års erfaringer fra Rotterdammarkedet viser i øvrigt, at prisstrukturen og muligheden for at købe, altså hele det faste grundlag for overhovedet at kunne få en fast levering derfra, er særdeles sårbar over for selv mindre politiske og økonomiske forandringer, og man må nok også sige, at den øjeblikkelige situation bestemt understreger dette synspunkt.

Yderligere kan man mere sammenfattende konstatere, at det forhold, vi skal gøre noget ved, er, at en væsentlig del af Danmarks olieforsyning bliver tilvejebragt gennem lang-

tidskontrakter med nationale selskaber i en række olieproducerende lande.

D.O.N.G.s og datterselskabet Danmarks Olieforsyning A/S' aktiviteter på olieområdet har ikke hidtil været reguleret ved lov. Det er imidlertid sådan, at der er et lovforslag herom under udarbejdelse. Det vil tilsigte at imødekomme det i folketinget rejste ønske om at få fastlagt principper for statens deltagelse i olieforsyningen gennem koncernen og ønsket om at få fastlagt de former, under hvilke folketinget vil blive informeret om de pågældende aktiviteter.

Om finansieringen af naturgasprojektet har jeg følgende at sige:

Som det fremgår af bemærkningerne til anlægslov for naturgasforsyning, skønner det amerikanske bankfirma Kuhn Loeb Lehman Brothers, at det er muligt at finansiere det danske naturgasprojekt på det internationale lånemarked. Kuhn Loeb har samtidig gjort opmærksom på, at projektets samlede kreditværdighed vil have en tendens til at forringes, hvis hvert af de involverede selskaber selv skal foretage lånoptagelsen. Det er derfor tanken, at D.O.N.G. A/S skal forestå optagelse af lån til anlæg af naturgastransmissionsnettet, mens finansieringen af distributionsnettet foretages samlet, således at de regionale selskaber optager lån til deres del af projektet. Der sigtes mod, at dette kan ske gennem Hypotekbanken.

Om struktur og personale i koncernen:

D.O.N.G. A/S er organiseret som et almindeligt aktieselskab. Heraf følger, at spørgsmål vedrørende selskabets drift m. v. behandles af selskabets bestyrelse og ikke af energiministeriet.

Jeg kan i øvrigt oplyse, at ambassadør Jens Christensen er tiltrådt som fuldtidsarbejdende bestyrelsesformand i koncernen, og at den administrerende direktør B. Gerhard Jensen har ønsket at fratræde sin stilling med udgangen af maj 1981.

Med henblik på overvejelserne om, hvordan selskabets struktur mest hensigtsmæssigt kan tilrettelægges på længere sigt, har bestyrelsen anmodet konsulentfirmaet T. Bak-Jensen om at fremkomme med forslag til en kommende struktur for D.O.N.G. A/S og for koncernen som sådan. Når rapporten foreligger i løbet af de kommende måneder, vil bestyrelsen tage stilling hertil.

[Energiministeren]

I D.O.N.G. forventes naturgasprojektet at skulle beskæftige ca. 260 mand, når den fulde udbygning har fundet sted. Det tilsvarende tal for de regionale selskaber er ca. 400 mand i alt. Disse skøn er naturligvis behæftet med en vis usikkerhed som følge af, at de regionale selskaber på nuværende tidspunkt endnu ikke har sluttet kontrakt med D.O.N.G. om køb af naturgas, men det er urealistisk at forvente væsentlige ændringer i disse tal, set som helhed.

Herudover vil naturgasprojektet medføre mindre, administrative konsekvenser i energiministeriet. Det hertil fornødne personale er medtaget i ministeriets udbygningsplan, som er indarbejdet i ændringsforslag til forslag til finanslov for det kommende finansår.

Om projektet i øvrigt vil jeg oplyse, at D.O.N.G.s licitationsproces skrider planmæssigt frem. Tidsplanen bliver fortsat overholdt, selv om den er stram, og det ser fortsat ud til, at forventningerne til omfanget af dansk deltagelse i projektet bliver opfyldt.

Forhandlingerne mellem D.O.N.G. og Naturgas Syd om kontrakten for Ruhr-gassen fra 1. oktober 1982 er nu i deres afsluttende fase, efter at der på D.O.N.G.s foranledning har været foretaget en vurdering i energiministeriet af en række spørgsmål, som det var nødvendigt at afklare, inden der endeligt kan tages stilling til kontrakten. Disse afsluttende forhandlinger føres direkte mellem de to selskaber, og det er mit indtryk, at de vil kunne afsluttes inden for meget kort tid, således at der ikke rejses tvivl om projektets tidsfrister.

Maisted (FP):

Jeg takker ministeren for redegørelsen og skal selvfølgelig ikke her tage debatten om påstanden om forsyningssikkerheden op. Den har vi jo haft adskillige gange, og den er nok temmelig uinteressant på nuværende tidspunkt.

Men det, der ikke er uinteressant, hr. minister, er, at såvel folketetinget som offentligheden bliver informeret sådan stykkevis om, hvad der foregår på disse områder, og det er utilfredsstillende. Ministeren fremhæver, at nu har de forskellige olieselskaber skam tilsluttet sig kontrakterne fremover, hvilket der jo ikke er noget at sige til, da de blot overvælter alle udgifter på forbrugeren, men den danske forbruger har en reel interesse i at få

at vide af ministeren, hvordan det kan være, at den første del af oliehandelen gav underskud. På trods af at ministeren i sin tid kom hjem og fortalte om de mange hundrede millioner kroner, det ville give i besparelse for det danske samfund, er kendsgerningerne, at de to første ladninger har givet underskud, og at forbrugeren kommer til at betale for den spøg. Det gælder også et hvilket som helst andet procentsatstillæg, D.O.N.G. måtte få af olieselskaberne, at de selvfølgelig i den sidste ende bliver betalt af den danske forbruger.

Når vi så tænker på den diskussion, der har været om D.O.N.G.s direktion og ledelsesform, var det jo heller ikke ligefrem nogen klar information, ministeren gav befolkningen og folketetinget.

Ministeren kom jo til energiudvalget og fortalte, at nu skulle der ske en udvidelse af direktionen, og bagefter viste det sig, at man ville indsætte en såkaldt arbejdende bestyrelsesformand, hvilket andre danske virksomheder er ganske ude af stand til på grund af industriministerens påbud om, at man ikke må øge bestyrelsesmedlemmers indkomst. Men energiministeren og D.O.N.G. fandt ud af en omgåelse af denne lov – jeg ved ikke, om det var for at give andre virksomheder en recept på, hvordan de kunne gøre.

Endelig har vi så naturgasprojektet, og første led i igangsættelsen heraf er forhandlingerne med Sydgas, og om dem siger ministeren, at licitationsprocessen skrider planmæssigt frem. Ja, det er da meget muligt, men vi ved jo, at indtil nu er aftalerne med Sydgas ikke færdiggjort på trods af, at de skulle have været færdige for længe siden, og at der også er tilgået pressen meddelelser om, at D.O.N.G.s direktion og Sydgas var blevet enige.

Men det vigtigste også i denne sag er selvfølgelig forbrugers stilling, og de oplysninger, der er sivet ud til pressen, går jo ud på, at Sydgas har forsøgt at få D.O.N.G. til at gå med til et projekt, der gør, at det bliver billigere for forbrugeren. Men hele vejen igennem, når der er tale om statsligt engagement i energiforsyning, har man på fornemmelsen, at det med forbrugeren glider i baggrunden. Endnu værre bliver det, når man hører hr. Preben Steen Nielsens udtalelser om, at samtlige forbrugere skal have ens pris pr. varmeenhed her i landet, og den skal helst

[Maisted]

være så høj som muligt, sådan at man får så stort et overskud som muligt, som kan gå i en eller anden fond. Jeg tror, socialdemokratiet og regeringen har fonde på hjernen. Overskuddet fra en sådan fond skal puttes ned i den bundløse statskasse.

Alle disse forhold bekræfter det, fremskridtspartiet hele tiden har sagt: staten skal afholde sig fra at blande sig i energiforsyning især på områder, hvor de hverken har ekspertise eller viden om, hvordan det gøres.

Preben Steen Nielsen (S):

Jeg skal ikke på baggrund af hr. Maistedes indlæg vurdere, hvad han har i hjernen, men jeg kunne forstå, at socialdemokraterne skulle have fonde på hjernen. Man har utallige gange ved møder i folketingets energiudvalg i sommerens løb og også her i sensommeren og efteråret diskuteret D.O.N.G.s ledelse og struktur, olieindkøb og D.O.N.G.s fremtid. Der har været adskillige debatter i folketingsalen, sidst i forbindelse med afslutningsdebatten i sidste samling, og der er i statsministerens åbningstale bebudet et lovforslag om den statslige handel med olie. Det vil derfor ikke være muligt på nuværende tidspunkt at tilføje debatten nye aspekter, og det understregedes jo også ganske tydeligt af hr. Maistedes indlæg, som til fulde bekræftede, at denne forespørgsel er inderligt overflødig.

Arne Christiansen (V):

Jeg skal afstå fra at gentage hr. Preben Steen Niensens opremssning af de tidspunkter og steder, hvor vi har diskuteret olie og D.O.N.G. i det sidste halve eller trekvarte år. Jeg kan blot minde om, at vi i hvert fald den 14. maj 1980 havde en speciel drøftelse af det statslige olieindkøb, og den mundede ud i en dagsorden, der fik bred tilslutning. Det er selvfølgelig altid rart at blive holdt à jour med, hvad der sker på disse områder, og det har ministeren gjort, men om det ligefrem skal ske i form af en forespørgsel, vil jeg sætte et spørgsmålstejn ved. Og når vi bevæger os over til spørgsmålet om D.O.N.G.s struktur og personale, har jeg ingen bemærkninger. Jeg mener, vi skal trække en nøje grænse imellem, hvad der er den lovgivende magts opgave, og hvad der er den administrative magts opgave. Hvis vi mener, der er noget, der skal kritiseres, eller der skal skrives ind,

må det blive over for ministeren. Jeg ser heller ikke af forespørgslen, at der foreligger noget sådant i dag.

Min eneste principielle bemærkning skal være, at der er opgaver for D.O.N.G., og dem skal selskabet holde sig til, men de skal ikke være løftestang for fortsatte og udvidede statslige engagementer.

Annelise Gotfredsen (KF):

Jeg er enig med hr. Arne Christiansen i, at vi ikke skal foretage en repetition af alt, hvad der er gået forud i spørgsmålet om statens olieindkøb. Vi står naturligvis fast på vores synspunkter, og dem kan man slå op og læse om i Folketingstidende.

Jeg vil dog trække en enkelt ting frem, idet jeg bemærker af ministerens svar – og det fremgik også af åbningstalen – at man venter snart at fremkomme med et lovforslag, der skal regulere statslige olieindkøb.

Jeg skal naturligvis ikke foregribe vores stillingtagen til et ikke fremsat forslag, men jeg vil nok sige, at det ubehagelige slør over hændelsesforløbet mellem ministeren og D.O.N.G.s direktion og bestyrelse bør fjernes, inden man kan skride til en eventuel lovgivning.

Det må vel være med henblik på at undgå sådanne fejltagelser, som måtte være sket, at man nu ønsker at fremsætte et lovforslag, og derfor vil jeg finde det rimeligt, at der foreligger en sådan redegørelse, når dette lovforslag kommer.

I øvrigt er der kun en enkelt ting, jeg vil spørge ministeren om med hensyn til naturgasprojektets igangsætning. Hvornår tænkes det varmeprisudvalg, som forudsættes nedsat, at skulle træde i funktion? Og såfremt dette ikke er meget snart, vil ministeren da fremskynde dette tidspunkt?

Askjær Jørgensen (FP):

Hr. Preben Steen Nielsen mente ikke, at han kunne tilføje debatten noget nyt, og det vidste vi faktisk forlods. Socialdemokratiet har ikke meget nyt at tilføje det danske samfund, fordi socialdemokratiet hører fortiden til.

Så snakkedes der om herfra, at der er mange debatter og mange spørgsmål på dette område, og det har jo sin bestemte årsag i, at vi har en meget svag minister på området.

[Askjær Jørgensen]

Nu må vi andre naturligvis affinde os med, hvem statsministeren udpeger som energiminister, men det er naturligvis lige så trist for oppositionen at måtte acceptere den nuværende energiminister, som det er for f.eks. A. P. Møller. Det er imidlertid tingenes tilstand, og derfor har vi kun tilbage at forsøge at få det bedst mulige ud af situationen.

Denne sag med D.O.N.G. og D.O.N.G.s olie køb startede jo med de aktstykker, der blev forelagt i finansudvalget. De var meget elendigt oplyst og fik en meget elendig behandling i finansudvalget. Man påberåbte sig, at nu skulle finansudvalget skynde sig at godkende, at der blev etableret et nyt aktieselskab, fordi det var dette aktieselskab, der skulle købe olie; det var alt for risikabelt, hvis D.O.N.G. skulle købe olien osv. Men hvad er så tingenes tilstand? Det er, at det slet ikke er datterselskabet, der har købt olie hidindtil; nej, det er det aktieselskab, som eksisterede. Vi har endnu ikke fra socialdemokratiet fået én eneste rimelig forklaring på, hvorfor man absolut skulle knokle det aktestykke gennem finansudvalget for at få dette datteraktieselskab op at stå, når man slet ikke skulle bruge det, og det er simpelt hen, fordi ministeren ikke er i stand til det. Det, ministeren gør, er at benytte sig af panikken med hensyn til olieforsyningen til at få sine ting tromlet igennem, i stedet for at de blev kørt igennem på ansvarlig vis.

Vi er naturligvis tilfredse med, at man nu tager fat på det, som vi har forlangt hele tiden, nemlig at få lovgivet på området. Så er der da lidt mere hold på, hvad ministeren kan gå og gøre med hensyn til vore penge.

I formiddags kørte VS jo en vældig hetz mod en erhvervsvirksomhed her i Danmark, en erhvervsvirksomhed, som det har vist sig gennem generationer at det er ikke nødvendigt at hetze mod. Når man derimod går over til at se på offentlige virksomheder, er det, at sporene skræmmer. Når offentlige virksomheder bliver for store og for stivbenede, f.eks. postvæsenet, ser vi, det ikke kan lade sig gøre at styre dem længere. Når vi er meget kede af, at D.O.N.G. skal have lov til at vokse og blive stor og blande sig i mange ting og blive meget kompleks, er det naturligvis bl.a., fordi vi ser, hvor elendigt offentlige virksomheder fungerer.

Ydermere har man så det raffinerede her, at det skal lægges over i nogle aktieselskaber,

så det er endnu mere uden for kontrol fra politikernes side, nu skal det være et datterselskab af et andet aktieselskab. Det er simpelt hen så camoufleret, at det er umuligt for politikerne at følge med, og når man etablerer sig på den måde, må ministeren finde sig i, at der bliver stillet mange spørgsmål, og at der rejses mange debatter om tingene. Det er simpelt hen en naturlov. Hvis man som oppositionspolitiker skal føre den nødvendige revision på en regering – og det er der stærkt behov for, når det er socialdemokrater – er det nødvendigt at stille mange spørgsmål, og det er nødvendigt at forsøge at få tingene belyst på alle mulige måder. Man ser jo ofte, hvordan der er islæt, der helt mangler, når nogle ting diskuteres.

I formiddags interesserede man sig meget for, hvorvidt vi havde nogle ressourcer i undergrunden, og hvem der skulle have ret til dem, men man glemmer fuldstændig at diskutere undergrunden på Færøerne og i farvandene omkring Færøerne. Og hvad med undergrunden i Grønland? Det tog man slet ikke fat på. Hvem har ret dér? Hvad sker der dér? Der sker f.eks. det, at når hjemmestyret siger: vi skal ikke have nogen uranforskning i Kvanefjeldet, så må energiministeren værsgo trække sine aktstykker tilbage fra finansudvalget. Hvem er det, der dirigerer? Det hørte vi ikke noget om i formiddags. Jeg synes faktisk, der er nogle ting, ministeren glemmer at oplyse offentligheden om. F.eks. har ministeren glemt at oplyse offentligheden om, hvorfor han lader sig jage hjem fra Grønland i forbindelse med efterforskningen af uran i Kvanefjeldet. Fra fremskridtspartiets side tror vi ikke på, at det kan lade sig gøre på nogen som helst måde at skaffe de danske forbrugere billigere energi, når man kører det i offentlig regie, og slet ikke når det hele skal være camoufleret i statejede aktieselskaber med datterselskaber osv. Jeg mener, vi har set masser af dokumentation for, at vi har grund til at være mistænksomme over for ministeren, men uanset hvor meget man kan beklage, at der rejses mange debatter om dette, og uanset hvor svært socialdemokratiet har ved at tilføre det danske samfund noget nyt, føler vi os forpligtet til at holde socialdemokratiske ministre mest muligt i ørerne, især på så vigtigt et område som dette. Derfor skal man ikke tro, at fordi man nu synes, der har været debatter nok, holder

[Askjær Jørgensen]

vi op. Nej, tværtimod, vi føler slet ikke, at energiministerens adfærd hidindtil har været således, at der er grund til at slappe af med hensyn til at holde øje med energiministeren. Det er der stadig væk stærkt behov for, og det vil vi fortsætte med.

Kalnæs (SF):

Jeg vil gerne starte med at klarlægge SFs principielle syn på en institution som D.O.N.G., og det er jo egentlig noget af det, som ordføreren for fremskridtspartiet også har gjort, bare for fremskridtspartiet, i det foregående. Jeg synes egentlig, det er mere interessant end de detailspørgsmål, om man så må sige, som er rejst i forespørgselen.

Vi har fra SFs side gennem lang tid ønsket et statsligt engagement i energisektoren, specielt selvfølgelig i oliesektoren, som har været helt domineret af de store selskaber, og det er også helt naturligt, når vi skulle have naturgas i land, at det blev et statsligt selskab, der skulle føre naturgassen i land og sørge for den overordnede fordeling af denne.

Vi regner egentlig også med, at den form, som institutionen D.O.N.G. har fået som et aktieselskab med staten som eneaktionær, er en rimelig form. Det giver både fleksibilitet og handlefrihed i vidt omfang i selskabet, og samtidig bliver ansvaret i den sidste ende placeret helt klart hos energiministeren.

Det er væsentligt for os, at afgørelser i almindelighed i vidt omfang træffes lokalt, og det gælder selvfølgelig også energiforsyningen. Det betyder, at det statslige forsyningsselskab, som D.O.N.G. er, må finde et rimeligt samspil med de lokale myndigheder, og det fordrer en betydelig åbenhed fra selskabets side. Det er måske nok et af de punkter, hvor det har knebet lidt i den tid, der er gået.

Vi mener egentlig, at hvis bare alle danske erhvervsselskaber var så nemme at overskue som D.O.N.G. med datterselskaber, var der ingen problemer i at gennemskue, hvad der sker i Danmark, men sådan er det jo ikke, så det kan ikke bekymre os, at der er nogle datterselskaber. Vi finder, at den facon, man organiserer dette på, egentlig burde bruges i videre omfang, og vi tænker f.eks. på sådan noget som elforsyningen, som vi mener er organiseret på en måde i dag, som er helt

ude af trit med det øvrige politiske system. Hvis man får elforsyning i et lokalt forsyningsselskab, er det jo sådan, at man skal være ejer af fast ejendom for overhovedet at have stemmeret, og det vil sige, at en så dominerende faktor som elforsyningen i Danmark faktisk i vidt omfang er unddraget en del af befolkningens kontrol. Derfor burde man nok overveje at organisere den overordnede forsyning inden for elsektoren også som et statsligt aktieselskab.

Ud fra det, jeg har sagt her, fremgår det vist klart, at vi i SF helt og fuldt kan bifalde D.O.N.G.s engagement i den første oliehandel, og vi ønsker, at D.O.N.G. skal gå videre med større statslige indkøb af olie. Vi er ikke i tvivl om, at det samfundsmæssigt set er en fordel, specielt på længere sigt, når de langtidsaftaler, der kan træffes, har virket.

Der er en enkelt ting, jeg godt vil spørge energiministeren om, og det hænger sammen med den fordeling af den indkøbte olie, som er sket i Danmark. Den fordeles jo ikke af de mindre selskaber, men måske netop af de store selskaber i Danmark. Det er sådan, at 75 pct. af den indkøbte statsolie faktisk er leveret videre til distribution af de multinationale olieselskaber, og her synes jeg nok, det ville være rimeligt, hvis man fra D.O.N.G.s side ville satse på, at en langt større del af den indkøbte statsolie blev fordelt gennem de mindre selskaber, specielt selvfølgelig de danske selskaber. Jeg vil gerne spørge energiministeren, om ikke han vil prøve at bevæge udviklingen i den retning.

Der nævnes i forespørgslen finansieringsoplæg for naturgasprojekt, ledelsesproblemer og personaleproblemer, og derom vil jeg sige, at det mener vi man må ordne i D.O.N.G. mere som et administrativt problem. Det, der er afgørende for os, er, at D.O.N.G. udadtil fungerer på tilfredsstillende måde og løser de opgaver, som er blevet selskabet pålagt, og det mener vi egentlig hidtil er sket på rimelig måde.

Der er store problemer i at gennemføre et naturgasprojekt med den meget stramme tidsplan. Vi mener dog, at det forsyningssikkerhedsmæssigt er ønskeligt, at man prøver at gennemføre opbygningen af naturgasforsyningen efter tidsplanen, men der kan være sammenstød med lokale myndigheder, som ønsker indflydelse på, hvordan forsyningen skal udformes lokalt, og da må det være vo-

[Kalmæs]

res holdning, at der fra D.O.N.G.s side må tages et meget stort hensyn til de lokale ønsker, man må lade dem være afgørende, også selv om det skulle komme til at forsinke tidsplanen en smule.

Lone Dybkjær (RV):

Det radikale venstre finder, som det tidligere har været nævnt, senest i afslutningsdebatten, at der må skabes et lovgrundlag for statslig oliehandel; det må konstateres her i tinget, hvem der står bag en sådan lov, hvad rammerne for den lov er, og hvordan folketinget sikrer sig en nødvendig orientering om, hvad der foregår. Jeg vil i øvrigt tilføje, at vi forestiller os en ret enkel lov i øjeblikket.

Endvidere finder vi, at der bør skabes et lovgrundlag for D.O.N.G. A/S. D.O.N.G. A/S er blevet etableret via aktstykker og ved finansudvalgets tilslutning, og med den betydning, D.O.N.G. A/S har og vil få i fremtiden, er det nok ikke helt tilfredsstillende.

Da disse spørgsmål senere vil blive drøftet på grundlag af et udspil fra regeringen, enten samlet eller i to love, skal jeg ikke gå nærmere ind på dem her.

Jeg vil blot sige til hr. Maisted, at i og med at D.O.N.G. er et aktieselskab, finder jeg nu, der er grænser for, hvad man kan blande sig i fra statens side. Selskabet må jo naturnødvendigt følge aktieselskabsreglerne, og det giver også en placering af energiministerens rolle. Han er nemlig hovedaktionær og ikke bestyrelsesformand eller noget som helst andet, og det er klart, at som hovedaktionær er energiministeren ansvarlig over for folketinget, men det er altså ikke et ansvar som en bestyrelsesformands og tilsvarende.

Så vil jeg gerne medgive hr. Maisted – hvis det er et af hans angrebepunkter – at visse udtalelser her i sommerens løb måske har gjort, at det kunne være lidt vanskeligt at gennemskue dette spørgsmål, men jeg synes ikke, der kan være nogen tvivl om, hvor energiministeren er placeret i forhold til aktieselskabsloven.

Birgith Mogensen (CD):

Egentlig har CD ikke særlig lyst til at tørste mere langhalm på den historie, som er skrevet om vort første statsindkøb af olie,

men fremskridtspartiet mener altså, der skal skrives et kapitel mere.

Man kan ideologisk have noget imod, at staten blander sig i olieindkøb, men man kan under visse omstændigheder være tvunget til at slække lidt på sin ideologi. Situationen var og er jo den kendsgerning, at flere og flere olielande kræver direkte stat til stat oliehandel. Da oliemarkedet som bekendt er sælgers marked, er vi stort set nødt til at købe olie på producentlandenes præmisser. Vi købte Saudiolien til samme pris som alle andre olieforbrugende lande på daværende tidspunkt. Ingen kunne på købstidspunktet forudse, at lageropfyldning nogle måneder senere ville reducere spotmarkedspriserne. Pudsigt nok har ministerens købskritikere da heller ikke slået så meget på deres trommer, siden Irak og Iran har smadret hinandens produktionsanlæg.

Jeg må konkludere, at uanset om man kan lide statsolieindkøb eller ej, kommer vi i fremtiden næppe uden om også at benytte den forsyningsmulighed.

Med hensyn til D.O.N.G.s oplæg til finansiering af naturgasprojektet vil CD på nuværende tidspunkt ingen præcise indsigelser gøre. Det samme gælder for ledelses- og personaleproblemer desangående. Men til slut skal det siges, at centrum-demokraterne ikke ønsker, at hr. Poul Nielson heller i denne energisektor skal tiltage sig for megen magt.

Anden næstformand (Ninn-Hansen):

Ministeren omtales ved titlen.

Poul H. Møller (KrF):

Hvis spørgsmålet om D.O.N.G. havde været kædet sammen med formiddagens debat, havde jeg fundet det rimeligt og naturligt, men sådan som forespørgslen er stillet til energiministeren, må jeg sige, at jeg faktisk finder den overflødig. Vi har jo, som det også er bemærket af flere tidligere ordførere, næsten til hudløshed drøftet og diskuteret disse forskellige spørgsmål inden for D.O.N.G.s område. Det er sket heroppe fra denne talerstol, og energiministeren har redegjort for det i energipolitisk udvalg, i pressen, radio og TV og ved utallige andre lejligheder. Derfor kunne vi ikke forvente, at der kom noget særligt nyt ud af en redegørelse på nuværende tidspunkt, hvor der i den mel-

[Poul H. Møller]

lemliggende tid ikke er sket de helt store ting inden for dette område. Så som sagt, vi finder faktisk denne forespørgsel lidt overflødig, men det kan da være meget rart, som det vist også blev sagt af en ordfører før, at gøre lidt status en gang imellem, og det er åbenbart sket her, og jeg kan kun sige tak til ministeren for redegørelsen, som vi i kristeligt folkeparti tager til efterretning.

Mølgaard (DR):

Ikke alt om D.O.N.G. er godt i øjeblikket, ikke alt i regeringens svar til forespørgerne er efter retsforbundets opfattelse tilfredsstillende, men jeg skal da heller ikke skjule, at vi i retsforbundet føler, at denne forespørgselsdebat har knap samme aktualitet som den umiddelbart forudgående. Megen olie er løbet ud i stranden siden de klokkerene signaler, der øjensynlig udløste forespørgslen, og det er bleven åbenbart, at det i hvert fald ikke var klokkeren harmoni, der herskede omkring D.O.N.G.s ledelsesforhold og forretningsudøvelse i sin tid. Kammertonen, undskyld, kammeradvokaten, var inde i billedet. En administrerende direktør, hvis indsigt i markedet ikke er blevet anfægtet, ej heller hans forhandlingsevne endsige vilje til at varetage selskabets virkelige interesser, er på vej ud. Jo, det var ikke tilfældigt, at man gjorde sammenligninger med TV-serien »Skum«, hvad der dog ikke gjorde nogen mere forvirret, end at de fastholdt ængstelsen for, om samfundsinteresserne på dette olie- og naturgasområde, som er af største betydning, nu også blev forsvarligt varetaget.

Retsforbundet sætter spørgsmålstegn ved hensigtsmæssigheden og værdien af statslig olie- og distributionsaktivitet, men vi sætter ikke noget som helst spørgsmålstegn ved, at der må være en konkurrencefaktor på det danske oliemarked, som magter at bryde oliemonopolselskabernes monopol og byde dem et modspil. Her er vi altså enige med regeringen. Og vi sætter heller intet spørgsmålstegn ved, at det er en langsigtet vurdering og ikke en kortsigtet opmåling af cost-benefit i en enkelt eller få olieladningers handel fra Saudi-Arabien, der har relevans. Altså også her er vi enige med regeringen.

Vi sætter ikke noget som helst spørgsmålstegn ved regeringens udsagn om, at der er brug for stabilt, langsigtet samarbejde mel-

lem de olieproducerende lande og danske forbrugere, men vi sætter alvorligt spørgsmålstegn ved, om D.O.N.G., organiseret som aktieselskab, med regeringen, staten, som eneste aktionær er den rette organisationsform, langt kraftigere spørgsmålstegn end det forekommer at regeringen har gjort, i og med at man overvejer ændringer og søger organisationsmæssig konsulentbistand. Vi finder det nødvendigt med garantier for, at danske forbrugeres – og det vil bl. a. sige den danske stats – interesser varetages uden de tre helt konkrete problemer, enhver burde kunne se for D.O.N.G. A/S som et 100 pct. statsejet selskab, nemlig for det første at staten kan blive statsretligt – eller storpolitisk, uden om statsretten – forpligtet i videre omfang end ønskeligt set med danske forbrugerøjne – misligholdelsesklausul turde være et nøgleord. For det andet at statens departementale forvaltningssystem og bindinger til bl. a. toset ansættelses-, personale- og lønpolitik og smidighed i forretningsudøvelsen, som er så god på alle mulige andre områder, er ubrugelige på et forretningsområde som dette. Og for det tredje at det er umuligt at udøve fornuftig forretningsvirksomhed, når der parlamentarisk kan køres et forfølgelsesløb i idelt parløb mellem en række partier her i salen og så de monopolforetagender, som selskabet skal udgøre et værdigt konkurrencemoment til. Ministeren har sine parlamentariske ansvarsforpligtelser, også bekræftet af ministeren her i tinget, og der kan og må stilles åbenhedskrav til ministerens forvaltning, men det kan ministeren ikke klare i samklang med varetagelsen af D.O.N.G.s samfunds- og forbrugerforpligtelser, hvis han er 100 pct. eneaktionær. Disse tre strukturelle problemer for D.O.N.G. vil efter vor opfattelse blive forstærket og ikke afhjulpet ved det, regeringen synes at have lovet de radikale. Vi beklager det, men ikke nok med det. Jeg har varslet det før, men skal erindre om, at retsforbundets gruppe arbejder med et endnu videregående forslag til ændring af D.O.N.G.s status, selskabsretlige struktur og ejerforhold end regeringen. Det bliver vel ikke sådan, at det kan tilfredsstille forespørgerne, fremskridtspartiet, eller de konservative eller centrum-demokraterne eller oliemonopolforetagenderne, men det er såmænd heller ikke hensigten. Det vil vi i øvrigt ven-

[Mølgaard]

de tilbage til ved en mere passende lejlighed end denne.

Energiministeren (Poul Nielson):

Hr. Maisted var inde på dette med, at socialdemokratiet og også regeringen har fonde på hjernen, og jeg må nok sige til det, at jeg tør ikke beskylde hr. Maisted for at have noget på hjernen. Jeg synes, det er en diskussion, som bliver meget u håndgribelig, hvis den skal foregå på den led.

Hr. Maisted går vedvarende ud fra nogle antagelser med hensyn til økonomien omkring statshandlerne, og det ligger faktisk sådan, at det, der er foretaget her, sammenlignet med de vilkår, der normalt prismæssigt er gældende for tilsvarende kontraktkøb af råolie, som i øvrigt kan opnås for selskaberne, er fordelagtigt, og det, der lægges op til af lignende handler, er også sådan organiseret, at det på forhånd vil være med tilslutning fra selskaberne, hvis disse handler faktisk indgås. I denne diskussion tror jeg det er væsentligt, at man gør sig klart, at dette ikke er statslige oliehandler, som bliver påtvunget den danske oliebranche; det er handler, som forinden er aftalt med dem. Det betyder så også, at det er et arrangement, der er præget af samarbejde med resten af systemet her i Danmark, sådan som det ser ud. Det bringer mig til at svare hr. Kalnæs, at jeg kan godt, sådan ud fra en mere generel vurdering, være enig med hr. Kalnæs i betragtningen om det ønskværdige i, at flere af de mindre selskaber, specielt de danske selskaber i oliebranchen her i landet, blev inddraget stærkere som aftagere af olieindkøb på denne måde.

Men der er altså ikke lagt op til nogen speciel strukturpleje i den danske oliebranche med dette. Der er ikke noget sikkerhedsnet under de forskellige selskaber; det er simpelt hen en måde, hvorpå vi kan skaffe billigere olie hjem på mere stabile vilkår til Danmark, og så kommer det an på, hvor stor interessen er fra de forskellige selskaber. Det er den måde, vi har kunnet starte dette på i Danmark.

Jeg vil godt erindre om, at jeg selv karakteriserede det, vi gik efter oprindeligt, som det, jeg kaldte minimumsløsningen, minimumsmodellen. Det har vist sig med det samme at være lidt mere, end det var nød-

vendigt for at få selskaberne til at gå med på det. Vi skulle også fra det statslige selskab stå for transport- og raffinaderiaftaler, og vi fik ikke en solidarisk aftagerforpligtelse med ind i arrangementet. Det betyder, at det statslige selskab fra starten allerede må dække lidt flere af aktiviteterne end bare være sådan en ren mellemhandlervirksomhed.

Men situationen er, at jeg planlægger ikke en speciel favorisering af bestemte selskaber; det er for mig afgørelser, der ligger i selskabet som sådant; det er D.O.N.G.s forretningsrelationer med de deltagende olieselskaber, der kommer til at afgøre fordelingen af olien for hver handel, der bliver tale om. Det er ikke et politisk spørgsmål som sådant, det er et spørgsmål mellem selskabet og dets samarbejdspartnere.

Fru Annelise Gotfredsen stillede i forbindelse med de andre ting, der har været fremme i forespørgslen her, spørgsmålet om varmeprisudvalgets nedsættelse. Jeg vil bestræbe mig på, at det inden for nogle få måneder fra nu af vil kunne nedsættes. Indtil nu vil jeg mene, at det har været ikke uden problemer, men noget skal vi altså udskyde, noget kan vi ikke klare, sådan som tingene har været fra energiministeriets start rent ressourcemæssigt og personalemæssigt, og jeg har også i energipolitisk udvalg og andre steder åbenlyst tilkendegivet, at dette har vi simpelt hen ikke kunnet magte, så vi har besluttet at lade den sag ligge i nogle måneder. Det har den ikke gjort nu, for jeg har været i gang med at forberede den; sagen ligger ikke stille, og i nogle måneder har vi rent faktisk været i gang med at forberede og vurdere, hvordan udvalgets start rigtigst kan gribes an, men på den baggrund kan jeg også sige, at inden for nogle få måneder mener jeg at det kan komme i gang.

Det er klart, at sammenhængen med hele varmeplanarbejdet osv. er åbenlys, men indtil nu kan man ikke pege på en problematisk blokering for det, kommunerne skal lave, i og med at varmeprisudvalget ikke har fungeret endnu.

Så vil jeg sige til hr. Mølgaard i anledning af bemærkningerne om statens personale- og lønpolitik osv. som binding for dette aktieselskabs og koncernens virksomhed, at jeg er helt på linje med det, der ligger i betragtningen om, at vi bør kunne lade koncernen køre som et privat aktieselskab med datterselska-

[Energiministeren]

ber. Det er oplagt, at det ofte vil kunne støde sammen med folketingets ønske om at kunne gøre et ansvar gældende, hvilket er en politisk nødvendighed, over for den, der er ansvarlig som sådan, men situationen er også, at man ofte af politiske grunde ønsker rejst en diskussion om større eller mindre ting for det politiske formåls skyld i forbindelse med forskellige aktiviteter i koncernen. Da må vi, der mener, det er rigtigt, at samfundet på en smidig måde skal kunne betjene sig af et selskab som arbejdsredskab, have et fælles ansvar for at få det til at køre nogenlunde fornuftigt. Den indstilling har jeg også klart fornemmet er til stede i meget bred udstrækning her i salen, og med det som udgangspunkt tror jeg godt, man mere generelt kan konstatere, at vi er ovre børnesygdommene for så vidt det problem angår.

Maisted (FP):

Da det fra flere sider er blevet sagt, at denne forespørgsel var overflødig, vil jeg gerne fremhæve den påstand, at med den energiminister ved man aldrig, hvornår en sådan forespørgsel kan være overflødig.

Der er et par punkter, jeg godt vil fremhæve, og det er selvfølgelig det, jeg også fremhævede i mit forrige indlæg, at prispolitikken, forbrugernes stilling, er meget afgørende, og da kan det da godt være, ministeren synes, det er morsomt at sige, at jeg har sagt, at socialdemokratiet havde fonde på hjernen, men han svarede ikke på det principielle: at det er socialdemokratiets politik, at der skal være ens pris på varmemeforbruget for alle forbrugere, og den skal være så høj, at man får et overskud, hvorved man kan få nogle midler at putte i en fond. Så vil jeg godt have at vide, hvad han vil bruge det overskud til fremover.

Fru Lone Dybkjær sagde: nu skal vi lade ministeren være, for han har jo ingen indflydelse på et aktieselskab. Det er da fuldstændig korrekt, men det er jo også det, vi bebrejder regeringen, at når den har nogle problemer som her med energipolitikken, som den ikke ønsker at diskutere, så skyder den det ind under, at skatteyderne er eneaktionærer i selskabet, men de må intet få at vide. Hver gang skjuler ministeren sig bag en tavshedspligt, fordi han ingen indflydelse har på et aktieselskab. Det er altså skatteyderne, der ejer dette aktieselskab, og de burde selvfølge-

lig få alle oplysninger vedrørende dette aktieselskabs aktiviteter, bl. a. om hvor meget man vil give en arbejdende bestyrelsesformand i løn.

Så blev der sagt om den statslige olieforsyning, at det skulle være noget særligt, og at den skulle give os en vis forsyningssikkerhed. Det hjælper intet. Selv om ministeren kommer op på at forsyne samfundet med 25 pct. statsolie, er det klart, at det intet har at sige med hensyn til forsyningen af olie til samfundet, for i den mængde olie, vi i en krisesituation vil få tildelt, vil statsolien selvfølgelig indgå, og vi ville have fået nøjagtig den samme mængde olie i en krisesituation, selv om vi ikke havde haft statsolie. Så enkle er forholdene, og der mangler altså stadig væk en væsentlig del, som de private selskaber skal forsyne samfundet med. De er da selvfølgelig interesseret i at kunne råde over den statslige olie, og der er da ikke noget forkert i, at et olieselskab på den måde siger: lad os dog bare få den statsolie til vores raffinaderier, for det er jo ikke dem, der kommer til at betale en eventuel merpris for en statsolie; det bliver forbrugeren igen. Alt peger på, at den danske forbruger er meget dårligt stillet, når staten engagerer sig i energiforsyning.

Annelise Gottfredsen (KF):

Jeg er glad for, at ministeren er enig i, at det er væsentligt at få nedsat dette varmeprisudvalg. Der har været udvist stor tålmodighed, og jeg kan måske konkludere, når ministeren siger, det varer nogle måneder, at dette udvalg så er nedsat inden årets udgang.

Askjær Jørgensen (FP):

Debatten i dag viser, at det er meget svært at trække oplysninger ud af ministeren. Jeg mener, jeg frittede ministeren for at få at vide, om det nu er D.O.N.G. eller dets datterselskab, der køber olie i øjeblikket. Det mener jeg ikke jeg fik et svar på, men det er måske, fordi jeg ikke må få det at vide.

Så skal jeg sige til ministeren, at det er urimeligt, hvis ministeren hænger de forskellige olieselskaber, der er gået ind på at aftage olie fra ministerens import, op på at være et blåt stempel på, at det, ministeren gør, er rigtigt. Det er at forvrænge tingene. Det er et forkert billede at give. Når det er således, at vi har en regering i Danmark, der giver sig

[Askjær Jørgensen]

til at importere olie via et aktieselskab, er tingenes tilstand jo sådan, at det må private erhvervsvirksomheder naturligvis arbejde ud fra. Men det er i hvert fald for groft, hvis ministeren nu vil komme og påberåbe sig, at det skulle være således, at disse private erhvervsvirksomheder dermed har givet det blå stempel til energiministerens dispositioner.

Jeg skal takke fru Birgith Mogensen for hendes bemærkning om, at energiministeren ikke skulle tiltage sig for meget magt. Det er netop det, vi er så omhyggelige med at passe på, og vi mener, der er meget behov for, at vi passer på med det. På det område er vi altså enige med CD.

Så har vi nu fået at vide i dag, at det var i slutningen af 1979, regeringen besluttede sig for at gå ind i den slags oliehandel, den er inde i nu. Så kunne regeringen og energiministeren jo, hvis de ville have undgået at blive jagtet, til samråd, forespørgsler osv., stille og roligt først i januar måned have fremlagt lovforslag, der gav basis for dispositionerne. Det havde der været tid nok til, fra man besluttede sig sidst på året 1979, til man kom med aktstykket til 1. april. Der er ingen grund til at bebrejde os, at vi spørger for meget og rejser for mange debatter om denne sag. Årsagen til det er udelukkende, at ministeren har forsøgt at tiltage sig for meget magt. Ministeren har forsøgt at gå ind på et nyt område uden at spørge folketinget; ministeren har ligesom sagt: det her gør jeg, som det passer mig, det spørger jeg aldeles ikke om i folketinget. Ministeren skulle have lært, at sådan fungerer det stadig væk ikke i Danmark, og derfor har ministeren selv været ude om disse debatter. Det er udelukkende ministeren, der har ansvaret for, at folketinget har måttet bruge så meget tid på dette i form af debatter. Det er på grund af ministerens forkerte adfærd.

Så var der det med at have noget på hjernen. Det er nok rigtigt, at man kan blive så olieret, at noget ikke kan hænge på. Jeg ved ikke, om man har det sådan i energiministeriet. Det skal jeg lade være med at blande mig i.

Kalnæs (SF):

Den ting, jeg gerne lige vil tage op, det er spørgsmålet om fordelingen af den indkøbte olie til olieselskaberne her i Danmark. Ener-

giministeren sagde, at der ikke var noget grundlag for at favorisere specielle olieselskaber, når man fordelte olien, og det lyder rimeligt nok. Jeg ved godt, at det er der heller ikke nogen der siger man skal gøre ifølge vedtægterne eller sådan noget i den retning. Men der er også det i det, at når man laver nogle overenskomster med selskaberne, så kan de jo godt være udformet sådan, at de faktisk gør det vanskeligere for de mindre selskaber at gå ind i de aftaler. Jeg synes nok, det var væsentligt, at man prøvede på at få lavet overenskomsterne med olieselskaberne i Danmark således, at også de små danske selskaber kunne gå ind og få deres del af olien. Det kan der være to grunde til.

Den første er, at jeg mener ikke den danske befolkning kan være interesseret i, at den danske olieforbrug, olieproduktion, helt bliver domineret af de store selskaber. Vi har haft stor gavn af, at der har været små selskaber, som, når forholdene har været til det, har kunnet optræde som lavprisselskaber, de har været med til at trykke priserne, og derfor er det væsentligt, at de kan fungere videre.

Den anden grund er, at jeg mener, at det giver større forsyningssikkerhed, i det omfang man får de mindre selskaber med. De har jo ikke selv muligheder for at få langtidsaftaler med olielande og få leverancer derfra, og det betyder, at de skal hente deres olie på spotmarkeder rundt omkring. Får vi så en situation, en krise, som der f. eks. kan komme om en måned eller to på grund af krigen i Mellemøsten, kan det betyde, at de små selskaber bliver slået totalt ud. I den situation ville det være af stor betydning for vor almindelige forsyning, hvis D.O.N.G. havde ført en politik, som havde sikret, at de små selskaber fik en væsentlig del af den statsligt indkøbte olie, og dermed mener jeg en væsentlig større del end det, de har fået hidtil.

Lone Dybkjær (RV):

Jeg vil bare lige sige til hr. Askjær Jørgensen, at når f. eks. det radikale venstre ønsker en lovgivning omkring den statslige oliehandel og D.O.N.G. A/S, så er det ikke, fordi der er noget ulovligt i det, der hidtil er foretaget. Der foreligger faktisk tilslutning fra finansudvalget til D.O.N.G. A/S's virksomhed og ligeledes til, at D.O.N.G. A/S kan

[Lone Dybkjær]

indkøbe olie, og det er også sket før, og derfor er der altså ikke nogen begrundelse for jagten. Vi finder det mere korrekt, at der kommer en lovgivning, fordi dette får så stor betydning for det danske samfund.

Der er altså ingen som helst tvivl om, hvad man kan kalde hjemmelen til det, der er sket; det synes jeg nok, det er vigtigt at få præciseret. Hr. Askjær Jørgensen, der vistnok sidder i finansudvalget, kan jo gå tilbage i de gamle aktstykker og undersøge dette spørgsmål.

(Kort bemærkning).

Askjær Jørgensen (FP):

Jeg vil gerne have det at vide, hvis jeg har sagt, at ministeren har gjort noget ulovligt. Det kender jeg ikke noget til at jeg har sagt. Jeg har sagt, at der burde være en lovgivning, der gav basis for de dispositioner, man foretager på det offentlige område. Jeg har sagt, at det var rimeligt, at man, når man tog fat på sådanne nye områder, baserede det på en lovgivning i stedet for gedulgt oppe i finansudvalget på lukkede møder.

(Kort bemærkning).

Lone Dybkjær (RV):

Jeg er da helt enig med hr. Askjær Jørgensen i, at der skal være en lovgivning. Det er jo også noget, bl. a. vi har sagt noget om. Men jeg har nu ikke hørt fremskridtspartiet sige så forfærdelig meget om det før i dag. Jeg vil godt sige, at det ikke er noget nyt område. Faktisk blev der etableret muligheder og købt olie allerede i 1973-74.

(Kort bemærkning).

Askjær Jørgensen (FP):

Ja men jeg kan ikke gøre for, at de radikale ikke følger med i, hvad vi foretager os her i huset. Vedrørende de aktstykker, der lå oppe i finansudvalget, fremsatte jeg ekspresforslag om, at de skulle til behandling her nede i salen i stedet for deroppe.

Hermed sluttede forespørgslen.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v. (Regulering af arbejdsløshedsdagpenge og efterløn, feriedagpengeordning, forhøjelse af ventetiden for ret til dagpenge, smidiggørelse af arbejdsformidlingen, arbejdsgiverbetaling m.v.).

(Lovforslag nr. L 42. Fremsat 21/10 80).

Sammen med denne sag foretoges den næste på dagsordenen opførte sag, nemlig:

4) Første behandling af:

*Forslag til lov om helligdagsarbejdslededs-
understøttelse.*

[Af Glistrup (FP) m.fl.]

(Lovforslag nr. L 28. Fremsat 10/10 80).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Arbejdsministeren (Svend Auken):

Jeg skal ikke gøre mange bemærkninger til fremskridtspartiets forslag, vi har drøftet det før. Jeg skal henvise til regeringens forslag om den samme sag, som jeg går ud fra at ordførerne vil diskutere, og som vi kan få en debat på basis af ordførertalerne om. Jeg skal bare understrege én afgørende forskel i motiveringen for regeringens tankegang og for fremskridtspartiets tankegang: fremskridtspartiet skriver i slutningen af bemærkningerne til deres forslag om ophævelse af § 85 a følgende:

»Eller man kan simpelt hen vaske tavlen ren og vende tilbage til de ukomplicerede forhold, vi havde til og med 1978.

Denne sidste løsning tilsigtes gennem nærværende forslag, der er en genfremsættelse af lovforslag nr. L 98«.

Her er den afgørende forskel. Det er rigtigt, at forholdene var ukomplicerede til og med 1978, forstået på den måde, at dér kunne virksomhederne på det offentlige regning hjemsende folk og så regne med, at skatteyderne betalte normale driftsomkostninger.

Når regeringen foreslår § 85 a ophævet, så er det ikke for at vende tilbage til denne ukomplicerede tilstand af uberegnelig offentlig subsidiering af produktionen i Danmark. Så er det i tillid til det tilsagn, som såvel ar-